

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Pe pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr
V administraciji prejemam, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo in ekspedicijska v „Katoliški Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Oznaniila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/8. uri popoldne.

Štev. 283.

V Ljubljani, v ponedeljek 12. decembra 1892.

Letnik XX.

Živela doslednost!

Današnjim tem-le vrsticam bi pristajal vsakor črni rob. Slovenskemu občinstvu javljamo namreč prežalostno vest, da je dnevnik slovenskega razumnštva, po imenu „Slov. Narod“, v sredo, dne 7. decembra, izdihnil svojo radikalno dušo. To je tem žalostnejše, ker že beležimo letos več radikalnih smrtij. Tako je tudi „Nova Soča“ po govoru poslanca dr. Gregorčiča v delegacijah radikalizmu odločno izpihala luč življenja v svojih predalih. — Nebrojnikrat se je svoje dni radikalizem po „Narodu“ in „Soči“ zaletaval v borega „Slovenca“, nebrojnikrat je butal ob vlado in ob naše poslance. In sedaj — ga ni več! Ubil ga je kruto njegov dosedaj največji papirni zastopnik „Slov. Narod“ v svojem sredinem članku, ki nosi skromni naslov: „K položaju“.

Tako-le ga mori: „V tem boju (katera stranka bo namreč vladna) bo zmagala najbrž tista stranka, katera bo pokazala največ politične treznosti in razsodnosti, katera bo na temelju realne politike sestavila tak program, da ga bo v sedanjih razmerah mogoče vsprejeti in uresničiti. In tu pojavlja se tudi v nas dvom, je li razsoden in previden neizprosni radikalizem zastopnikov češkega naroda, in je li za nas Slovence koristno neizprosno vstrajanje čeških zastopnikov na zahtevi takojšnje izvršitve narodnega prava češkega.“

Konec tega neusmiljenega članka pa pravi: „In gledé na vse to želeli bi tudi mi iz srca, da bi sedanjí zastopniki češkega naroda, s katerimi v principu pač simpatizujemo, odjenjali nekoliko od takojšnje izvršitve nekaterih svojih opravičevalih, a strogih zahtev in da bi s tem omogočili ustanovitev zveze vseh Slovanom prijaznih državnozborskih elementov, zvezo, na katero bi zamogla in morala reflektovati že sedaj in ne stoprav v nedoločeni bodočnosti vsaka resna parlamentarna vlada.“

Pred nekaj meseci objavljala se je v „Narodu“ cela serija člankov, naperjenih proti slovenskim državnim poslancem, vzlasi proti poslancema Klun in Sukljeju. Kako globoko doli v peklju je bil tedaj poslanec Šuklje pri „Narodu“ in kako visoko gori v nebesih Laginja in Spiničič, kot zvesta pristaša Mladočehov! — In sedaj „Narod“ spoznava pot naših slovenskih državnih poslancev kot osnovano na temelju realne politike in obsoja se taktika Mladočehov.

Mi bi ta preobrat pozdravili z veseljem, toda nimamo upanja v njegov trajni obstanek, ker ga je pri „Narodu“ izsilila le zagata. — Čudno naključje pa je hotelo, da je uprav v to smrtno uro radikalizma prispel na svetlo „Rimski Katolik“. Ta izdajalski, nemčurski, vladni, bratomorni (!) list je sedaj — najbolj radikalen list na Slovenskem. Z vso resnostjo ga priporočamo vsem radikalnim elementom naše domovine! Tak radikalizem ima življenje, ker ga ni rodila strast, marveč — po veri oblaženi razum.

Liberalizem kaže se kot najgorja nedoslednost povsod, tudi na Slovenskem.

Postava proti ponarejevanju živil.

Z Dunaja 5. dec.

(Dalje.)

Vino je proizvod, ki se dobi, ako povre sladkor iz grozdnih jagod. Najvažniši obstojni deli vinskega

mošta so 1. grozdni sladkor, katerega je od 10 do 30 odstotkov, kolikor sladkeje in bolj zrelo je grozdje in iz kolikor boljše zemlje in lege je bilo pridelano dotično grozdje; 2. organske kisline in sicer vinska kislina in pri vinih črnih tudi česlovinska kislina, katera pa prihaja v mošt iz grozdnih jagodnih lupinic, 3. beljakovinske tvarine, katere služijo v hrano vrelnim glivicam, brez katerih ne bi mogel mošt povreti in katere se potem sčasoma zberó na dnu vina kot drozje, 4. barvila in dišeče snovi, sploh ekstraktivne snovi ter 5. neorganske snovi, kakor fosforova kislina, železo, kalij, magnezij.

Od teh tvarin bodo najvažniše za dobroto vina: sladkor, kisline in ekstraktivne snovi, vendar je njih množina odvisna od letine, od kakovosti zemlje in tudi od lastnosti trt. V dobrih toplih letinah ima mošt več sladkorja, pa manj kisline, v mrzlih letinah je to razmerje ravno narobe. Pri vrenju mošta in nadaljnem razvoju vina se deloma loči kislina vina v obliki vinskokislega kalija.

Kadar sem že omenil, povre sladkor v moštu in iz njega razvije se alkohol, ki daje vinu moč. Pri vrenju odhaja ogljenčeva kislina, katere tudi vino nekaj obdrži.

Izločijo pa se pri vrenju toliko pri burnem, kolikor pri nadaljnem, tihem vrenju beljakovinske snovi, vinskokisli kalij in druge snovi, katere se zberó na dnu in to so drozje. Zato treba pretakati vino, osobito mlado, da ga oprostimo droz. Da se vino hitreje čisti, ga kletarji umetno čiste. Na Italijanskem rabijo že zdavna za čiščenje vina žgani gips, katerega pogostoma že moštu dodejejo, osobito to rabijo pri črnih vinih, ker vino nategne se bolj temnočrno barvo. Gips pa razkroji tudi en del vinskega kamna; neraztopni vinskokisli kalcij se izloči, nasprotno pa se razvije žveplenokisli kalij, ki v vinu raztopljen ostane. Ker je tako vino nasičeno s temi snovmi, je užitek takega vina človeškemu zdravlju škodljiv, zato bo po novi postavi raba gipsa ostro prepovedana. Radovedni smo, ali se bo strogo postopalo proti italijanskim vinom, katero sedaj vsled nesrečne vinske colne klavzule prihajajo tudi v našo državo, in katera so večinoma vsa gipsana. Pri razpravi postavbe v zbornici bo treba to povdarjati in zahtevati, da se strogo postopa proti vinu, v katerem se konstatujejo omenjene snovi, prouzročene v vinu po gipsanju.

V severnih vinorodnih pokrajinah trte posebno v slabejših legah pogostoma le slabo oziroma malo sladko grozdje rodé. Osobito po Nemškem začeli so že pred leti „studirati“, kako bi se dalo umetno popraviti, kar ni narava dala, to je, kako bi se mošt bolj sladek in kako manj kisel napravil. Kemiki so bili kmalu edini in „zglede mikajo“ — kmalu so začeli tudi drugod ta razgled posnemati, osobito pa so se spekulativni Abrahamovi sinovi kaj naglo poprijeli tega nasveta in vzlic toliko mnogoterim ujimam, trtnim boleznim celo vzlic filokseri, bilo je vina vedno dovolj.

In tako so začeli znižavati preobilno kislino v vinu n. pr. z apnenimi tvarinami, s kredo, s kararskim marmorjem. Toda kakor pri gipsu, ki je kemiško izrečen: žveplenokislo apno, razvijajo se pri tej razkrojitvi neraztopne nove spojine apnene, katere so nezdrave in osobito škodljivo vplivajo na organe odvajajoče vino.

Zopet drugi brezvestneži so celó odkisavali vino s svinčnim sladkorjem, ki je pravi strup človeškemu telesu!

Se danes se čitajo zal tudi v domačih slovenskih dnevnikih inzerati, ki priporočajo saharin za oslajevanje prekislega vina. Res zamore saharin zakriti preobilno kislino, a odpravi je ne in ubogi bolnik, ki ne sme zauživati kislih pijač, kupi si s saharinom oslajeno vino v dobri nadi, da mu bo ugajalo, ker nima kisline, a ima jo skrito pod odejo saharinovo. In kisline potem čuti njegovo bolno telo v vsej obilici. (Dalje sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 12. decembra.

Notranje dežele.

Kazenski odsek je na predlog poročevalca grofa Pininskega sklenil, da se izpusti iz načrta kazenskega zakona paragraf, s katerim bi se prepovedala udeležitev pri tajnih društvih. Dr. Schorn je zagovarjal paragraf, kazoč na škodljivo delovanje proustozidarskih lož, ki podkopujejo red naslanjajoči se na vero in pravo. Liberalcec Weeber je pa zagovarjal proustozidarje, češ, da njih lože nimajo tistega pomena, kakor se jim pripisuje. Grof Pininski se je pa skliceval na to, da je v Nemčiji proustozidarstvo jako razvito, če tudi so tajne zveze po zakonu prepovedane. Njemu se ta določba ne zdí potrebna, ker nevarna društva že prepoveduje društveni zakon. S svojim sklepom je odsek pokazal, da v njem prevladuje liberalni duh. Pričakujemo pa, da zbornica popravi, kar je odsek pokvaril, ker sicer bode proustozidarstvo kmalu po vsej Avstriji raztegnilo svoje mreže. Nadalje jo odsek sklenil, da se bode le tisti kaznoval, kdor bode s prisilnimi sredstvi si prizadeval odpraviti zakon, rodbino in lastnino. Ta sklep je pač nevaren, ker če se bode sploh izpodkovala tudi tako veljava zakona, rodbine in lastnine, se bode prebivalstvo navzelo napačnih nazorov, in to utegne naposled pripeljati do nasilstva, in sedaj obstoječi družbeni red spraviti v veliko nevarnost.

Odvetniški in obrtni zakon. Ministerstvo notranjih stvari je že v več konkretnih slučajih odločilo, da se odvetniško osobje ima zavarovati pri okrajni bolniški blagajni, ker so odvetniki zmatrati za obrtnike, njih koncipijenti za delavce, in advokatorski kandidatje za učence. Proti takemu tolmachenju zakona se je pa vložila pritožba pri upravnem sodišču. Te dni je pa upravno sodišče odločevalo o tej pritožbi. Pritožbo je zastopal dr. Lederer, ki je posebno naglašal, da odvetnikov ne gre zmatrati za obrtnike in advokatorskih kandidatov za obrtne učence, že zaradi njih doktorskega dostojanstva. Odvetnik pa tudi zaradi tega ni zmatrati za obrtnika, ker zakon v gotovih slučajih predpisuje odvetnikovo sodelovanje pri pravosodju. Vladni zastopnik je pa na kratko opomnil, da je upravno sodišče že poprej jeden pot odločilo, da se mora odvetniško pisarniško osobje zavarovati pri okrajni bolniški blagajnici, odvetniški kandidatje pa pripadajo tudi k pisarniškemu osobju. Upravno sodišče je odbilo na to pritožbo, ker je po obrtnem zakonu advokatura obrtno podjetje in pri gospodarskih zakonih doktorsko dostojanstva ne pride v poštev, tudi pri tem ni razlike, ali kdo dela z roko, ali z glavo.

Vnanje države.

Rusija. Kakor so izvedeli nemški listi, so se zadnji čas ruski častniki večkrat mej seboj pretepali. Tako sta se bila stepla generala Svistonov in Riesenkauf in se pošteno obdelovala s pestmi. General Držačev je v Moskvi ogledoval neko vojašnico in se spodtkal sedaj nad tem, sedaj nad onim. Konec tega ogledovanja je bil pretep mej polkovnikom, katerega polk je bil v vojašnici, in generalom. Posebno je več gorkih dobil neki častnik, ki je oba

miril. Na Kavkazu so pri vojaških vajah dve častniški soprogi, ki sta tudi gledali vaje, se jeli prepirati, katera stotinja je bolj manevrirala. Gospe sta si po hudih besedah skočili v las. Sedaj se je več častnikov vmešalo v pretep, katerim so se prostaki hiteli na pomoč. K sreči je prihod prostakov streznil častnike, ker sicer bi bila tekla kri. Tako poročajo nemški listi, o katerih pa jako dvomimo, da bi bili popolnoma zanesljivi. Sicer pa Nemci ne smejo dosti zasmehovati Rusov, ker surovost je doma tudi mej pruskimi častniki, najbrže še bolj, kakor mej ruskimi.

Novo špansko ministerstvo. Sagasta je tako sestavil novo ministerstvo: Vnanje stvari Vega Armijo; pravosodje Montero Rios; finance Gamacho; kolonije Maura; javna dela Moret; vojsko Lopez Dominguez; notranje zadeve Benancio Gonzalez. Predsedstvo je seveda prevzel Sagasta sam. Pomorski minister pa še ni imenovan. V novem ministerstvu zastopane so vse skupine demokratov in zmernih republikancev. Danes Sagasta v zbornici razloži svoj program in bode menda izjavil, da se v notranjem hoče držati demokratične politike. V vnanji politiki bode skušal obvarovati neutralnost. Skušal bode kaj privarovati pri budgetu, ne da bi kaj pomanjšal stroške za vojsko ali mornarico.

Izvirni dopisi.

Iz Gorice, 10. decembra. „Slovenec“ nam je prinesel veselo novico, da bode izhajal z novim letom nov list v Trstu, ob obalah sinje Adrije, v središču primorske dežele. Ne vem sicer, kaj poredčeje duhovni in posvetni gospodje na Goriškem, ali oni, s kojimi sem o tem govoril, se vsi veselijo. Če prav ne bo še list, ampak listič, da le bo! Da ne bode list po volji „Edinosti“, vedeli so snovatelji od začetka. Saj pa tudi „Edinost“ ne bode po volji novemu listu.

Cudil sem se pa, da se je spravil nad napovedani listič naš veliki gromovnik „Slovenski Narod“, glasilo slovenskih kapitalistov, agentov, bankirjev, kuponorezcev, umazanih romanov brezplačni zagovornik. To je ponižanje za „dnevnik“, za „neodvisno“ glasilo slovenskega razumnštva. „Narod“ očita listu, katerega še ni, da je kriv ali da bo kriv bratomornega razpora. Gospoda so tako vneti za slogo, zakaj pa toliko ropotajo?

Dveh listov ni v Trstu potreba, gotovo ne; ali še manj je treba v Ljubljani dveh dnevnikov. Naj tedaj „Narod“ neha in naj se združi s „Slovencom“, saj na Slovenskem ni načelne razlike, razpor je čisto osoben. Torej, čestene osebe „Narodne tiskarne“, nehajte se prepirati, dajte nam lep vzgled, ustavite „Narod“ in „Rodoljuba“.

Vem, da govorim gluhim ušesom. Kedar se liberalnim gospodom prav zdi, začno prepirati, in vsi morajo potegniti ž njimi; kdor pa noče, kriv je bratomornega razpora. Zato pa svetujem vsem onim, ki so jezni na „Misia-Mahničevo stranko“, s katero ni bajé izhajati, naj nas v miru pustijo in naj gredo rajše v „Narodno tiskarno“ in naj pregovorijo pisce in stavce, naj se več ne mučijo z „Narodom“ proti „Slovencu“, niti z „Rodoljubom“ proti „Domoljubu“. Kar prihranijo, naj dadó družbi sv. Cirila in Metoda.

Naravnost neresnična pa je trditev, da je novi list nova izdaja „Soče“. Novi list nima še let in tedaj nobene tradicije. Program pa ima že list, prinesli so ga osnovatelji s katoliškega shoda. Neresnična je nadalje trditev, da je list samo radi prevzvišenega nadškofa prenesen iz Gorice v Trst. Res pa je, da so nekateri gospodje res menili, izdavat list v Gorici, ali drugi so se tej nameri odločno ustavili. Zakaj?

Propter discordiam fratrum.

Gospodje iz Trsta pa so že v Ljubljani na katoliškem shodu izjavili, da ako ne začnemo z novim listom mi, bodo pa oni. Novi list je tedaj najprej svojina tržaških gospodov. Res pa je, da so vprašali, kaj mislimo v Gorici. Rekli smo vsak za-se: „Castitamo in zagotavljamo podporo!“

To smejo reči vsi duhovniki z isto pravico, ko dr. Mahnič. Tako se je razlagati, da so tudi nekateri goriški duhovniki „ustanovili“ novi list. Cudno se pa godi častitemu imenu našega prevzvišenega knez nadškofa po naših liberalnih časopisih. Po trditvah „Nove Soče“, „Edinosti“, „Slovenskega Naroda“ je Njega Prevzvišenost

1. v nasprotju s ostalimi škofi avstrijskimi, posebno pa z ljubljanskimi;

2. ovegnil je zadnji čas na stran „Slovenskega Naroda“.

S temi trditvami stojé v nasprotju vse do zdaj znane izjave Njega prevzvišenosti, osobito one pred in po katoliškem shodu. Dolgo sem se mučil, da bi izvedel, od kod neki vé „Slovenski Narod“, da je naš nadpastir za spravo z liberalci vnet in tedaj sem se domislil, da morda je Njega prevzvišenost zavarovan za kak tisočak pri banki „Slaviji“ in odtod menda sklepa logika „Slovenskega Naroda“ — po sistemu Vatroslava Holza — da je prijatelj „Narodne tiskarne“. Bog daj, da bi bilo res, da ima Njega prevzvišenost obilo tisočakov, prišli bi prav na korist cerkvi in narodu! Meni se pa skoraj zdi, da vse to nič res ni.

Iz Zagreba, 2. decembra. (Deželni zbor; magjarska enciklopedija o jugoslovanski akademiji.)

Naš deželni zbor je sklican na dan 10. dec. Pač je to nespreten čas za zborovanje le nekaj dnij pred Božičem, ko je bilo vendar poprej dovolj časa. Da se pa zbor ni mogel poprej sniti, kriva je vlada, ker ni bila pripravila ob pravem času letnega proračuna za 1893. Vlada je namreč pričakovala, da dobi od Ogerske one svote, ki pripadajo Hrvatski na račun zemljišnega odškodovanja. Le te svote je hotela upotrebiti vlada že pri bodočem proračunu, ali se je v nadi prevarila, kajti Ogerska je izročila le prav neznatno svoto na razpolaganje in tako se je moral potem tudi proračun spremeniti in razprava o njem zakasniti. Vlade sicer ne skrbi, da bode proračun tako sprejet, kakor ga bode zboru predložila; kar se pa tiče same razprave o njem, more se slutiti, da se ne bode razvlačila, nego morda celo en bloc sprejela, kar je tudi najpametnejše pri današnjih okolištinah. Naš proračun tako mora ogersko ministerstvo potrditi, preden se o njem razpravlja na našem zboru, in ogerski finančni minister izloči svoto iz splošnega proračuna, ki pripada Hrvatski po označenem ključu. Na ta način tudi pri nas ne more biti prave proračunske razprave kot o samostalnem proračunu. Da bi se pa vkljub takim odnošajem dalo marsikaj dobrega ukreniti, ko bi se proračun v istini vestno razpravjal, kakor se je n. pr. za Mažuraničeve vlade, ni dvojiti, ali sedanji saborski predsednik zna razpravo tako voditi, da se vse samostalne in svobodne izjave o sedanji vladi zabranijo in vsaka kritika zatré, če tudi z najdrastičnejšimi sredstvi. Pa tako bode tudi letošnja razprava v kratkem končana ter postava o proračunu tudi še o pravem času potrjena, če ravno je še malo dni do novega leta.

V „Slovencu“ ste že omenili, kako se v neki madjarski enciklopediji grdi jugoslovanska akademija v Zagrebu. Članek, ki je bil priobčen v naših opozicijskih časopisih v prevodu, razžaliti je moral vsakega Hrvata in to tem bolj, ker je pod tem člankom podpisan hrvatski deželni arhivar dr. Bojničić, tedaj Hrvat, ki je postavljen na tako važne mesto v svoji lastni domovini in ki potem za hrvatski denar na tak način grdi svoj narod v tuji že tako nam neprijazni literaturi. Ko bi dr. Bojničić prav razumel svoj poziv, bavil bi se z znanstvenim raziskavanjem v našem arhivu ter priobčeval lahko spise po naši akademiji, kakor to delajo drugi deželni arhivarji. Bržkone pa dr. Bojničić ni sposoben za svoj poziv ter se raje bavi s pisovanjem člankov, kakoršen je zgoraj omenjeni. To je gotovo žalosten pojav v naših „normalnih odnošajih“, da more sploh naobražen (?) človek svoj lastni narod tako grditi. Taki ljudje se zvejo izrod, a žalibože da jih je čimdalje več med nami. Oni so pravi plod moderne odgoje in lažnjivega liberalizma. Dr. Bojničić je sicer odgovarjal našim časopisom, da ni vse tako pisano, kakor so oni izvestili, ter se je celo zagrozil „Agramer Tagblattu“, da ga bode tožil, če ne prekliče po njegovem popravku omenjenega spisa. Ali vredništvo tega ni storilo, nego je samo omenilo, da je dotični spis deloma popravljen, vendar pa sploh o akademiji tako govori, kakor je bilo prvotno navedeno, samo Srbov ne spominje in pa za Suhaja ne trdi, da je bil Madjar, kar v istini ni bil. Tudi se v tem popravljenem sestavku ne omenja, da je hotela vlada akademijo preustrojiti. Vse drugo pa stoji, kakor je bilo prvotno napisano in dr. Bojničić se tudi priznaje kot pisatelj onega članka. Po vsej pravici so ga potem napali naši listi in nobeden Hrvat mu ne more tega čina pozabiti.

Socijalne stvari.

Krščanski socializem. Eno med najvažnejšimi vprašanji sedanjega časa je gotovo socijalno vprašanje. Da bi se isto kmalu rešilo, želijo si delavci,

za kar delujejo sami po svojih mislih in močeh, njegovo rešitev si želijo tudi delodajalci in človeška družba sploh. Toda ugodno je ne bode rešil nihče, ako bi je hotel rešiti na podlagi brezverskih načel, nasprotni, s tako rešitvijo le škoduje. Hitra in vspešna rešitev je mogoča le na verski podlagi.

Delavec od svoje strani se mora zavedati, da je delo vsakemu od Boga določeno, da je vsacega dolžnost, si prizadevati in biti koristen ud človeške družbe, drugače občenemu blagru škoduje. Delodajalec pa mora zopet vedeti, da je delavec človek in ne žival, da ga torej spoštuje, ž njim lepo ravna, ga ne zatira, njegovih močij ne izžema, ne sme pozabiti, da tudi on delavca potrebuje, ako hoče živeti, ne sme ga tedaj skubsti, mu premalo plačevati in ga siliti, da pri njem drago kupuje potrebni slabi živež, da pri njem svoj majhni in krvavi zaslužek zapravlja.

Da je mnogo delavcev, ki bi radi dobro živeli in mnogo zaslužili, a malo delali, nam povedó časopisi, kakor tudi, da se nahaja mnogo delodajalcev, ki svoje ljudi le zatirajo ter jih s tem prisilijo, da delo ustavijo. Na obeh straneh se najde brezvestnost, katera izvira iz zaničevanja verskih načel. Ako tedaj kdo hoče rešiti socijalno vprašanje, ga more na podlagi verskih načel rešiti. To dokažemo z naslednjim vzgledom:

Mesto M. Gladbach na Nemškem je tovarniško mesto in njegovi prebivalci so še verni kristijanje. Svoje duhovnike pri srečavanju pozdravljajo, ker v njih spoznavajo svoje prave prijatelje, kateri hočejo zboljšati njih osodo; ob nedeljah in praznikih že skozi več let nihče ne dela in ob delavnikih je čas za delo večinoma na 10 ur določen. Mnogi delodajalci se ne sramujejo svojih delavcev, pač pa ž njimi občujejo, jim svetujejo in pomagajo.

Kot vzgled vsem služijo naredbe tovarnarja Fr. Brandts-a, koje je ukrenil s pomočjo kapelana Hitze-a. Gospod Brandts daje delo v svoji tovarni (predilnici) kakim 380 delavcem, kateri delajo v velikih, zračnih dvoranah, koje se vsako uro enkrat umetno prezračijo. Pri tovarni se nahajajo lepi vrtovi, kjer se smejo delavci v prostih trenutkih sprehajati. Sredi vrtov stoji hiša sv. Jožefa. Pri tleh je velika dvorana za delavce, od zgoraj pa stanuje tovarnar sam. V isti dvorani v enem kotu stoji ličen oltarček, pred katerim delavci radi molijo, posebno meseca majnika, dobiva kakih 90 zunaj mesta stanujočih delavcev tečno kosilo za 25 pf. (13 kr.). Dalje se nahaja tu otroški vrtec, kjer se nadzorujejo in poučujejo otroci oženjenih delavcev od tretjega leta. Dalje se morajo tu učiti šivati dekleta, dokler niso spolnile 18. leta. Ta nauk se podeljuje enkrat na teden 1¹/₂ ure, predno se delo v tovarni konča. Pouk v drugih ročnih delih oskrbuje dve nuni s pomočjo izučene že učenke. Za mladeniče je preskrbljen pouk na glasbeno orodje. Slednjič se vrše tukaj veselice, kakor božična, imendan tovarnarjev, založenja hiše sv. Jožefa, pri katerih prilikah lastnik svoje delavce pogosti. Po letu imajo delavci svoje veselice na vrtu in vselej povabijo svojega gospoda.

Posebno pazi g. Brandts na (vnanje) vedenje svojih ljudi. Zabavljanje čez vero, pohujšanje itd. se ne trpi; starejši delavci se morajo proti mlajšim vzgledno obnašati, in mlajši one spoštovati. Delavci so po spolu ločeni, in le kjer to mogoče ni, vporabijo se zanesljivi ljudje. Neporočeni delavci, ako ne živé pri stariših, se odpusté. Tovarniški odbor mora skrbeti za red, pravičnost, lepo vedenje, oskrbuje različne blagajne in posreduje med gospodom in delavci. Kjer se zgodi kaka nesreča, je njegova dolžnost, da pomaga, svetuje. Vse to stori, da Brandts-ovi delavci pošteno živé.

Kdor se zoper vladajoči red pregreši, je kaznovan. Najhujša kazen je, ako je kdo odpuščen; te kazni se tudi vsak boji. Razven tega veljajo tudi denarne kazni, pri katerih se pa zelo milo postopa. Sploh pa želi se red doseči bolj z lepa, kakor s kaznijo. Ako kdo n. pr. celi mesec redno na delo pride, je poplačan. Denarne kazni pripadajo delavski blagajnici.

G. Brandts-a oko se je ozrlo tudi na pijačo. Kdor pride pijan na delo, se sme takoj odpustiti. Z enako kaznijo se kaznuje večkratna pijanost zunaj tovarne; po pijačo pošiljati ali jo prinašati, je strogo prepovedano. Od leta 1884. dobi vsak, ko je dovršil 16. leto, nagrado 1 marko na mesec, ako se je celi ta čas zdržil zganja. Nadzorstvo pri tem obstoji v tem, da delavec na listek zapiše svoje ime in priimek in potrdi pri svoji vesti, da ni nikjer one po-

gubne pijače vil. Sedaj, ravna tako kaka četrtina delavcev.

Njegovi delavci imajo svoje bolniške blagajnice, družinske bolniške blagajnice, v katere plačujejo oženjenci, iz katerih dobivajo podpore, se kupujejo knjige itd. V one blagajnice mora plačevati tudi gospod sam. Delavci imajo tudi svoje hranilnice, in sicer oženjeni in neoženjeni posebej. Glavnica 100 mark nese 6 odstotkov na leto; 300 mark nese 5 odstotkov; od 300 mark 4½ odstotka. Delavci, oženjeni, stanujejo v ličnih hišah; imajo štiri sobe, klet, vrtec; plačujejo na leto 165 in 150 m. Na Brandts-ovih delavcih se pozna, da za njihov telesni in dušni blagor dobro skrbi tovarnar, odbor in — kapelan Hitze.

Ako bi vladalo med delodajalcem in delavci povsod tako razmerje, kmalu bi bilo rešeno socialno vprašanje, kmalu bi razpadla socialistična društva, kjer nevedne zapeljujejo židje. Toda kaj tacega ni mogoče zahtevati od delodajalca-brezverca, brezvestneža, ki si misli, da more s svojimi delavci delati, kar hoče, in da ga isti morajo ubogati, kaj tacega se ne more zahtevati od liberalca, ki ima svobodo za-se, za drugega pa — sužnost. Zato pa nazaj h krščanskim načelom! Liga + 38.

Cerkvena kronika.

Z Vrhnike, 9. dec.

Blagoslovljenje novih altarjev na Vrhniki.

Na Smarni dan 8. decembra vršila se je pri nas prelepa slavnost — blagoslovljenje novih dveh stranskih altarjev. A ne samo nova altarja, tudi nov tlak iz žgane opeke je dobila vrhniška farna cerkev, prebelila in prenovila se je po trudu in vodstvu sedanjega prečast. g. dekana Janeza Koprivnikarja, kateri je srečno dočkal dovršenega dela, dasi ga tare huda bolezen že od novega leta.

Kamnosek g. Feliks Tomčan iz Ljubljane je stavil altarja sv. Jožefa in Matere božje, katerima mora vsako še tako kritično oko priznati, da sta dovršena. Altarja sta izdelana v renesanškem slogu, kakor cerkev. Menzo iz repentatorskega marmorja nosita dva romanska stebra, antependij iz beljaškega marmorja diči rudeče polje iz hotaveljskega marmorja, v katero je vdelan krog s križem iz belega isterskega marmorja, poživljajo ga štirje serpentin. Postament, tabernakelj, nastavek in slame so iz isterskega marmorja. Postament poživljajo polja in lizene, polje iz hotaveljskega marmorja, lizene pa dičijo romanski ornamentalni okraski. Tabernakeljno pročelje izražata dva stebriča iz veroneškega marmorja in lizene iz grškega, vrata pa so bogato pozlačena in dovršeno izdelana s križem v sredi, delo g. pasarja Leop. Tratnika. Postament in slame veže trojno stebrovje iz veroneškega rudečega marmorja in timpanon v romanskem slogu prikladnimi okraski završuje se v križ na vrhu slemena. Sploh prevladuje nastanek beli marmor kot glavni, v katerem se lepo skladajo v manjšini drugi kameni. Prehod od rudečih stebrov na belo slame bi bil sicer neprijeten, toda spretna umetniška roka gosp. slikarja S. Ogrina je tudi ta nedostatek odpravila s slikarjevo dolbini, v damast z zlatimi križci in stilizovanimi lilijami v kapi.

Da se pa bela altarja ob beli steni in veliki cerkvi preveč ne izgubita, skrbi za to slikana temno-rjavkasta zavesa, radi katere postaneta altarja dovolj očitna. Altar Matere božje ima v dolbini (delo rajnega Ozbiča, še iz starega altarja), kateri se radi žive polihronije ne vjema toliko z novim altarjem, kakor nov kip sv. Jožefa (delo tvrčke Vogel iz Inomosta), kateremu se pozna, da ga je klesala varna in vajena roka umetnikova, dasi je obraz premalo častiljiv in Jezušček v naročju se umetniku ni tako posrečil bodisi gledé lege (kakor bi hotel omahniti z naročja), bodisi gledé obraza (prepolna lica). Stranska svetnika Matere božje sta angelja Rafael in Gabriel, sv. Jožefa pa sv. Katarina (ki je bila poprej glavna podoba altarjeva) in sveta Jedert. Sploh moramo ponavljati, da sta altarja res temeljito izdelana in priporočata domačega umetnika.

Na Smarni dan se je torej vršilo blagoslovljenje. Ob 1/10. je pričel slavnost č. gosp. kanonik Luka Jeran z jedrnatim govorom o sv. Jožefu in Materi božji. Nato je blagoslovil z obilno asistenco gg. sosedov-župnikov milostivi g. prošt dr. A. Jarc v pontifikalnem ornatu nov kip sv. Jožefa, ki je stal pod baldahinom v prezbitariju. Po blagoslovu vzdigne osem fantov kip sv. Jožefa, ki so ga nesli v slovesnem sprevedu po cesarski cesti in vračevaje se

po trgu nazaj v cerkev. Impozanten pogled se je odprl na lep in dolg spreved! Za banderom so šli moški in ženske z gorečimi svečami, za temi „in corpore“ katoliško društvo rokodelskih pomočnikov z zastavo, za temi nosilci sv. Jožefa, za njimi cerkveni pevski zbor in za tem č. duhovščina, kateri je sledila dolga vrsta pobožnega ljudstva. Ob sprevedu pa so se pele litanije in molil sv. rožni venec.

Ob sprevedu postavila sta kip sv. Jožefa v altar gg. Tomčan in Ogrin in nato je milostivi gosp. prošt blagoslovil nova altarja. Za tem je bilo darovanje in temu je sledila slovesna sv. maša, katere je služil milostivi gosp. prošt in z blagoslovom se je dovršila prelepa slavnost.

Prenovljena farna cerkev dela čast vernim Vrhnčanom, čast. gosp. dekanu in dobrotnikom pa bodi plačilo sv. Jožefa in Marije!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 12. decembra.

(Družba sv. Mohorja.) Poroča se nam: Razpošiljanje letošnjih družbinih knjig pričelo se je dne 4. oktobra, a završilo dne 6. t. m. Trajalo je razpošiljanje torej 64 dnij in se končala za dva tedna prej nego lani. Čuditi se moramo res, da je bilo mogoče toli ogromno delo v primeroma zelo kratkem času pri povsem nedostatnih prostorih družbine hiše. Slava in hvala torej gg. družbinim upraviteljem! Treba namreč pomisliti, da se je 57.703 udom razposlalo vkupe 346.218 knjig, — res ogromno število! Da bi našle vse te knjige posebno sedaj ob zimskem času prav mnogo pazljivih bralcev! — Gradnja nove družbine hiše se je do konca novembra meseca srečno dognala do sou-terraina (sozemlja) v kljub mnogim oviram. Sedaj se pridno dovažata opeka in apno, da se bo spomladi takoj zopet pričelo z delom. Leta 1894 bo de se, kakor smemo upati, tiskarna preselila že v nove, prvemu našemu narodnemu domu dostojne prostore!

(„Res postalicae.“) Na „Slovenec“ dopis, objavljen pod gorenjim naslovom odgovoril je „Narod“ v soboto v posebnem uvodnem članku, v katerem stvarno ne ovrže nobene trditve našega gosp. dopisnika, pač pa v svoji delikatnosti piše, da mu je ta članek v neovržen dokaz, „da je — na prodaj tudi redakcijski del našega katoliškega dnevnika“. — Te vrste časnikarske „poštenosti“ pri „Narodu“ nam pač ni treba presojeti, ker se sama obsoja. Le toliko dostavimo, da o prodajanju redakcijskega dela nihče govoriti ne more pri „Slovenec“. Izjavljamo tudi, da nismo v nobeni zvezi s poštnim vodstvom ter da smo se zanesli jedino na verodostojnost našega g. dopisnika, ko smo vsprejeli njegov dopis „Res postalicae“, ki se je tudi potrdila, ker „Narod“ niti poskusil ni kaj stvarnega ovreči pri dopisu. Mi imamo v tem in v vsakem oziru popolno čiste in zato tudi proste roke. Kakor smo dosedaj hvalili, kar je v resnici hvale vrednega, tako bomo tudi grajali, kadekoli od zanesljivih sotrudnikov dobimo kaj v resnici graje vrednega. — Želimo pa v interesu časnikarske dostojnosti, da nam „Narod“ ne pride več na dan s tako nizkotnimi trditvami brez dokazov, kakoršna je ona o prodaji redakcijskega dela našega lista. — Vsi deli našega lista so prodani — načelom katoliškim, tem prodani smo tudi sotrudniki pri „Slovenec“ z dušo in s telesom!

(Slovensko gledišče.) V soboto so bili v našem gledišču vsi prostori razprodani. Predstavljala se je izvorna domača opera „Teharski plemiči“, kateri je zložil besede A. Funtek, vglasbil jo je pa naš znani skladatelj dr. B. Ipavec. Najbolj nam je pohvaliti duh narodnih pesnij, ki tako domače veje iz cele skladbe. Predstava je bila v vsem hvale vredna. Občinstvo je naudušeno ploskalo in v znak hvaležnega priznanja je izročilo skladatelju lavorov venec.

(Umrli) je danes 12. decembra v Smedniku posestnik J. Solnce, oče g. Ivana Solnce, duhovnika v Ameriki. Pokojnik je bil mož poštenjak v vsakem oziru, skrben oče, dober gospodar in v zlasti zaveden katoličan, zvest bralec poštenih slovenskih časnikov.

(Iz Gorice) se nam poroča: Čast. g. Ignacij Kravlj je nekoliko obolel in bo de moral dlje časa počivati. — Veleučeni g. dr. Ant. Gregorčič se je vrnil iz Würshofen-a v Gorico, kjer so ga vsi željno pričakovali zaradi — sprave. Bog daj! — Sv. Vincencija društvo je imelo dne 11. t. m. občni zbor pod predsedništvom pl. barona Samoruge. Sešli so se člani obeh konferencij in tudi one iz bližnjega Ločnika.

(Krivično ravnanje) pri prodaji premoga na drobno je bilo že v razgovoru v mestni hiši, a sklenilo se ni nič praktičnega. Kakor čujemo, prišli so novim goljufijam na sled. Dva taka tiča so vjeli, ko sta v deželnem muzeju s premogom tako zvito manipulirala, in tretjega tovariša so prijeli, ko je hotel pri eni sami vreči za 16 kil preslabo vago dati. Opozarjamo torej naše občinstvo, naj se varuje škode, slavni magistrat pa prosimo, da potrebno ukrene.

(Iz Cerkelj) se nam poroča: Bankovcev za 3000 gld. so našli v nekem kotu pod streho hiše veleposestnika Kalinška na Spodnjem Brniku pri Cerkljah. Bankovci so po 10 in 100 gld. Skoda, da so iz l. 1806, torej brez veljave. Kako so gori prišli, nihče ne vé. — Šola v Cerkljah se je še-le z decembrom pričela, ker so poprej otroci bolehalo za grižo; še s t. in sicer najpridnejših jih je umrlo. A tudi zdaj komaj tretjina otrok prihaja v šolo, prikazale so se namreč ošpice, in kakor kaže, bo treba vnovič šolo zapreti.

(Duhovniške spremembe v lavantinski škofiji.) Razpisana je stolna dekanija do 18. januarija 1893. — Župnijo Žusem je dobil ondošnji upravitelj, č. g. Franc Vidmajer.

Sedemdesetletnica velečast. g. Ivana Trevna, župnika pri Št. Ivanu poleg Trsta, se je dne 8. t. m. jako slovesno praznovala. V sredo zvečer je bil razsvetljen ves sv. Ivan, domači pevci so pa priredili gosp. jubilarju podoknico. V četrtek ob 10. uri je bila slovesna služba, po kateri so se župniku predstavljale raznotere deputacije. Ob 6. uri zvečer je bil banket, katerega se je udeležilo do 80 oseb. — Bog ohrani čast. gosp. župnika še mnogo let!

(Celovski magistrat pa slovenščina.) Iz Celovca z dne 11. decembra: „Nemški značaj“ celovškega mesta je v nevarnosti, da gre rakom žvižgat. Tako oznanjujejo vsakomur, kdor jih mara brati, večerajšnje „Freie Stimmen“ v čudno elegičnem uvodnem članku. A kaj se je tako strašanskega zgodilo? No, c. kr. ministerstvo notranjih zadev je na priziv našega katoliško-političnega društva vnovič razsodilo, da mestni magistrat celovski v izročnem mu delokrogu ni samo dolžan, sprejemati slovenske vloge, marveč jih tudi slovenski reševati. Ob enem je došel mestnemu županu vladen odlok, da je mestni odbor prekoračil svoj uradni delokrog, ko se je vmešaval v politično opravištv magistrata! — Tedaj „hinc illae lacrimae“! Da se je s tem „groznim“ vladnim činom storila huda „krivica“ vsemu nemškemu narodu od Hamburga do Celovca, to in še marsikaj drugega lahko bereš v omenjenem članku. Zlasti pa izliva renegat Dobernik svoj pristno nemški žolč nad velečast. g. deželnim poslancem Greg. Einspielerjem, čast. g. mestnim kapelanom Treiberjem in „dem krainischen Leiter der Hermagoras-Druckerei“. Poudarja dalje, da celovška „lammfromme (!), gutmüthige Bürgerschaft“ še ni bila zlahka tako razdražena, nego sedaj, in da je jedina v tem, da se morajo storiti vsi koraki zoper postopanje in ravnanje grofa Taffe-ja. Tolaži nas to, da se nobena juha ne je tako vroča, kakor se prinese na mizo! — Da se „Freie Stimmen“ vlade spominjajo ne z ravno laskavimi izrazi, je umevno. Tolažbo v žalostnem svojem položaju je našel g. Dobernik v tem, da sta baš sedaj leвица in nemška narodna stranka tako lepo združeni. — Zoper ovi „grozni“ čin našel je g. „schrifteleiter“ sredstvo le v klicu: „Taffe muss fallen!“ No, — „vederemo!“ — „Nemški značaj“ celovškega mesta je tedaj v nevarnosti! Lahko bi se ta nemški značaj Celovca pokazal, da bi hotele kako lepo jutro štrajkati slovenske kmetice celovške okolice ter ne pošiljale v mesto mleka! Dobri dve tretjini prebivalstva nemškega Celovca morali bi piti svojo kavo — brez mleka!! Treba samo poskusa! Pa še drzni se kdo trditi, da naših nemčurjev ne trka ob gotovih časih luna! —rj-

(Iz Cirknice) se nam poroča dne 10. decembra t. l.: Dne 3. decembra umrl je na Brezju pri Cirknici nenadoma Anton Suhadolnik, berač iz Rakitne. Zvečer je prišel prosit prenočišča. Zjutraj so ga mrtvega našli v blevu, kamor je šel spat. Akoravno ni bilo niti sumiti kakega hudodelstva, so mrliča vendar sodnijsko pregledali, kar se je pa zgodilo še le četrty dan po smrti. To gotovo ni oostavno, kajti mrlič je zaradi tega ležal štiri dni nepokopan. — Dne 6. decembra je pa umrl najsta-

rejši mož v cirčniški fari, Matevž Opeka, ki je bil rojen 12. septembra 1800. leta. Bil je torej že v 93. letu.

(Kanonično vmeščena) sta bila daneč đč. gg.: Janez Dolžau na župnijo Trstenik in Anton Lenasi na župnijo Ihan.

(Uniforma naše mestne policije) je sicer lepa, samo prave edinosti ni videti. Sabljo ima vsak tretji stražnik drugačno, in novejši čas se vidijo v tivoljskih drevoredih stražniki celo brez sabelj. Kakor smo po strani slišali, si morajo nekateri sami kupiti orožje, ako ga hočejo nositi, ako ne, pa hodijo brez njega. Po našem mnenju tukaj varčnost ni na pravem mestu.

(Akad. društvo „Triglav“) v Gradu izvolilo si je po odstopu treh odbornikov (predsednika, podpredsednika, knjižničarja) za zimski tečaj 1892/1893 tale odbor: g. drd. med. Anton Schwab, predsednik; g. drd. med. Ivan Jenko, podpredsednik; g. stud. iur. Pajnič, tajnik; g. stud. iur. Josip Paganelj, blagajnik; g. cand. iur. Srečko Kovačič; g. stud. iur. Martin Zwitter, gospodar; g. drd. med. Bela Stuehec.

(Dnevni red) seji občinskega sveta ljubljanskega v torek, 13. dan decembra 1892, ob 6. uri zvečer v mestni dvorani. — 1. Oznaniilo predsedstva. 2. Obljuba meščana. 3. Stavbinskega odseka poročilo a) o naučne uprave zahtevi gledé prepustitve stavišča za gradnjo gimnazijskega poslopja; b) o prošnji za prodajo stavišča „Narodnemu domu“; c) ob oddaji mestne vožnje do konca tekočega triletja. — Tajna seja.

(Slovensko-nemški slovar.) Okoli novega leta izide A. Janežičev slovensko-nemški slovar v tretji izdaji, katero je po naročilu Mohorjeve tiskarne v Celovca oskrbel g. prof. Hubad. Druga izdaja izšla je že l. 1872 (po g. prof. Kleinmayru). Zunanja oblika slovarja bode ista, kakor nemško-slovenskega Janežičevega slovarja, kateri je l. 1889 uredil in izdal g. prof. A. Bartel (tudi v tretji izdaji). Slovar bode obsegal nad 60.000 besed.

(Neki Pucher iz Fischring-a) na Koroškem, izpuščen danes iz prisilne delavntee, je med potjo zginil. Ker je nekoliko zmešan, se je bati, da se ne bi kje ponesrečil. Kdor bi ga našel, naj se ga usmili ter ga naznači oblastvu.

(V svarilo.) Neki S. Eichner se je lotil popisavati mesta avstro-ogerskega cesarstva. Mož je pa zvit poleg tega, da je pisatelj. Ko je izdal „Zagreb u slici i rieči“, se je takoj obrnil do mestnega zastopa, proseč podpore. V zadnji seji se je ta prošnja premotravala, in istinito je predlagalo mestno poglavarstvo, naj se nakupi na občinske troške 50 zvezkov tega dela po 5 gld. Da oceni, če je vredna toliko ta knjiga, se je izbral odbor 5 mož. — Ni se bati, da bi mestni zastopniki tako podpirali omenjeno knjigo, ki se je izdala v hrvatskem, madjarskem, nemškem in francoskem jeziku. Najprej je namreč knjiga izpisek iz dela g. senatorja Hudovskega; potem je pisana v madjarskem duhu, in nadalje ima služiti le v reklamo tujim tvrdkam zagrebškimi. Če se odkod priklati g. S. Eichner tudi k nam, pokažimo mu — vrata!

(Nova pošta) se bode dne 16. t. m. ustanovila v Zrečah v sodnijskem okraju Konjice.

(† Kajo Adjić). V petek 2. t. m. je umrl v Požegi bivši provincijal, hrvatski slovstvenik, za cerkev in domovino vrlo zaslužni o. Kajo Adjić.

Pokojnik se je rodil l. 1805. L. 1822 je vstopil v frančiškanski red in l. 1828 je bil posvečen v mašnika. Takoj potem je bil lektor modroslovja in pozneje bogoslovja, potem gvardijan v Vukovaru, v Požegi in kot tak je postal profesor in vodja požeške gimnazije. L. 1857 je bil izbran prvokrat za provincijala, drugokrat l. 1869. — Ze l. 1847 je izdal v Budimu tiskani «Sastav bogoslovja dje-lorednog», prvo knjigo te vrste v hrvatskem jeziku. L. 1851 je izdal «Stijenje poslanicah iz evangjeljah za cèrkvenu i bogoljubnih duša domaču porabu»; ta knjiga je izšla l. 1865 v drugem natisu. Izdal je tudi delo «Octava Seraphica» l. 1871 in l. 1872 «Manuale franciscanorum». Pokojnik je bil navdušen prvoborilec za ilirsko idejo. V «Slavoncu», ki je izhajal od l. 1863 je napisal mnogo krasnih član-kov; l. 1862 je pa izdal v Požegi «dvie čudoredne predstave, jedna o sv. Rozaliji, a drugo o sv. Kor-toni». Začel je pisati tudi «Povjest crkve Hristove», a zaradi očne bolezni je moral pri § 62 (o Hu-sitih) prenehati. — Življenje blagega frančiškana, posvečeno Bogu in domovini budi k posnemi; zgo-doviva hrvatskega slovstva, frančiškanski red in v občje Hrvatska mu bo brez dvojbe vedno ohranila hvaležen spomin.

Telegrami.

Pariz, 11. decembra. V Beauvaisu so izkopali truplo barona Reinacha, ki je še dobro ohranjeno. Zdravniki pošljejo možgane, drob in hrbtni mozeg v Pariz. Izid zdravniške preiskave se še le v treh tednih naznani.

Pariz, 11. decembra. Enketna komisija je v sporazumljenju s pravosodnim ministrom Bourgeoisom imenovalo odposlanstvo sedmih članov, da ogledajo panamske akte, dalje je odbrala štiri člane, da ogledajo Reinachove papirje.

Štarni

8. decembra. Terezija Bartel, delavčeva žena, 69 let sv. Petra cesta 91, plućnica. — Ivana Stenovio, delavčeva hči, 8 let, Rimska cesta 5, bronchitis.

9. decembra. Marija Rebič, zasebnica, 69 let, Gledališke ulice 3, plućnica. — Ana Rozman, delavčeva žena, 42 let, Karlovka cesta 24.

Zahvala.

Prečast. gosp. kapelan Mihael Bulovec je prilikom svojega odhoda iz Semiča daroval tukajšnji šolski mladini 5 gld. za šolske potrebščine, a povrh tega tudi obilico knjig raznega zadržaja.

V imenu šolske mladine se za ta veledušni dar podpisano vodstvo najtopleje zahvaljuje. Bog plati!

Šolsko vodstvo Štrekljeveo,

Rajko Justin,
nadučitelj.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur
7. u. jut.	733 5	-7 6	sl. jzap.	oblačno	0-80
10 2. u. pop.	732 8	-6 6	sl. zapad	megla	sneg
9 u. zveč.	733 6	-6 6	"	oblačno	
7. u. jut.	733 2	-4 8	brezv.	oblačno	1-40
11 2. u. pop.	732 6	-1 2	sl. vzh.	"	sneg
9. u. zveč.	733 1	-5 2	"	jasno	

srednja temperatura obeh dni -6 9° in -3 7°, oziroma za 6 3 in za 3 1° pod normalom.

Tržne cene v Ljubljani

dne 10. decembra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšeniča, hktl.	6 23	Špeh povejen, kgr.	62
Reš.	4 65	Surovo maslo.	82
Ječmen.	3 84	Jajce, jedno	04
Oves.	2 54	Mleko, liter	10
Ajda.	5 59	Goveje meso, kgr.	44
Proso.	4 41	Telečje	52
Koruza.	4 19	Svinjako	46
Krompir.	3 03	Koštrunovo	36
Leča.	12	Pišanec	40
Grah.	12	Golob	15
Fizol.	10	Seno, 100 kgr.	23
Maalo.	94	Slams.	05
Mast.	84	Drva trda, 4 kub. mtr	7
Špeh svet.	50	mehka.	5

Stanje avstro-ogerske banke

dne 7. decembra 1892.

(Brzjavno poročilo.)

Bankovcev v prometu	gld.	5,147.000
Kovinski zaklad	288.505.000	(— 173.000)
Listnica	158.473.000	(— 904.000)
Lombard	23.883.000	(— 1.039.000)
Davka prosta bančna rezerva	gld. 36.198.000	(+ 3.091.000)

Vabilo na naročbo!

Ob bližajočem se novem letu vabimo na novo naročbo „Slovenca“ in „Domoljuba“. — Ponavljamo, da se za novo leto na vsak imenovani list posebej naroča, ker „Domoljub“ z novim letom ne bo več izhajal kot priloga „Slovencu“. Naročniki „Slovenca“, ki želé i v prihodnje dobivati „Domoljuba“, blagovolijo naj ga posebe naročiti. — Na 10 „Domoljubov“ pod skupnim naslovom naročenih je 11. iztis brezplačen.

Tudi prosimo gg. naročnike, naj nam pošljejo naročnino jedino le na našo adresu. Ako namreč naročnino prilagajo pošiljatvam z drugim naslovom, mi ne dobimo naročnine pravočasno, ter ne moremo naročnikom točno postreči.

Izdajateljstvo „Slovenca“ in „Domoljuba“ v Ljubljani.

Oznaniilo.

576 1

Oni gospodje, kateri so po ranjkiem gospodu Komelu pl. Sočebrau, c. in kr. majorju v pok., prevzeli v prodajo njegove vojaškokostrove knjige, se pozivajo, da vpošljejo kupnino zanje ali pa neprodane izvođe vrnejo dedični gospej vdovi Idi N. v Gradu, Grazbachgasse 40, sicer bi bili neljubo sodbeno terjani.

Eduard Zbitek,
izdelovalec

transparentnih steklenih
mozaik.

Nova Štifta pri Olomucu.

Ti sv. grobi so se od Njega svetosti papeža Leona XIII. s tem odlikovali, da je v vatican-ski razstavi razstavljeni sv. grob št. 5 z grobnimi stražniki podaril katedrali v Kartagi. Tudi gospod rektor katoliške bogoslovne akademije v Peterburgu se je o njih posebno priznalno izrekel. Za mali prostor so tako praktično izdelani, da gredó v dva zaboja. — Ilustrovani cenik pošlje se zastoni.

Dunajska borza.

Dne 12. decembra.

Papirna renta 5%, 16% davka	97 gld. 75 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	97 „ 40 „
Zlata renta 4%, davka prosta	116 „ 10 „
Papirna renta 5%, davka prosta	100 „ 50 „
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	980 „ — „
Kreditne akcije, 160 gld.	312 „ 75 „
London, 10 funtov strl.	120 „ 15 „
Napoleonor (20 fr.)	9 „ 57 1/2 „
Cesarski cekini	5 „ 68 „
Nemških mark 100	59 „ 02 1/2 „

Dne 10. decembra.

Ogerska zlata renta 4%	113 gld. 50 kr.
Ogerska papirna renta 5%	100 „ 50 „
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	141 „ — „
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	155 „ 25 „
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	188 „ — „
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96 „ 40 „
Zastavna pisma	100 „ 40 „
Kreditne srečke, 100 gld.	194 „ — „
St. Genois srečke, 40 gld.	66 „ 50 „

Ljubljanske srečke, 20 gld.	— gld. — kr.
Avstr. rudečega križa srečke, 10 gld.	17 „ 70 „
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 „ 50 „
Salmove srečke, 40 gld.	66 „ — „
Windischgraezove srečke, 20 gld.	58 „ — „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	148 „ 75 „
Akcije Ferdinandove sav. želez. 1000 gl. st. v. 2800	— „ — „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	91 „ 50 „
Papirni rubelj	1 „ 19 „
Laških lir 100	— „ — „

List „Mercur“.

Zanesljiva informacija o stalno obrestnih in dividendnih papirjih, važnih dogodkih na gospodarskem in finančnem polju, odločilnih pojavih na dunajski borzi. Světi pismeni in ustni brezplačno. Celotna naročnina s portno pošiljatvi je vred gld. 2-60.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Dunajske komunalne promese

à gld. 3 1/2 in 50 kr. kolek.
Glavni dobitek 200.000 gld. avstr. valj.
Kreditne promese à gld. 4 1/2 in 50 kr. kolek.
Glavni dobitek 150.000 gld. av. v.
Obe vkupe le 8 1/2 goldinarja.